

Oponentský posudek
na disertační práci PhDr. HANY TŘÍSKOVÉ
Segmentální struktura čínské slabiky

Mgr. David Uher, PhD.

V úvodu svého posudku bych rád uvedl, že jako absolvent oborů sinologie a čínská filologie se budu především vyjadřovat k těm aspektům práce PhDr. H. Třískové, které se zabývají přímo problematikou čínského jazyka. I zde musím nicméně komisi upozornit, že můj odborný zájem směřuje především na čínské znakové písmo a grammatologii obecně. S problematikou fonologického systému současné čínštiny jsem obeznámen pouze v hrubých obrysech směřujících spíše do suprasegmentální roviny. Díky své pedagogické praxi se mohu vyjadřovat rovněž k didaktickému rozměru předkládané disertační práce.

Disertační práce PhDr. Hany Třískové se zabývá segmentální stavbou slabiky standardní čínštiny. Jistou skepsi, se kterou jsem jako čtenář k práci přistupoval po zjištění, že autorka opomíjí problematiku tónu, rozptýlila četba: zabývat se segmentalitou a současně suprasegmentalitou čínské slabiky tak vyčerpávajícím způsobem, jaký představuje doktorandka, by znamenalo významně přesáhnout tisíc stran textu a je proto vhodnější, věnovat se jí samostatně. Z disertační práce PhDr. H. Třískové navíc vyplývá, že mezi oběma tématy přece jen existuje určitá mezera, která by práci současným popisem obou jevů v celé jejich šíři roztržila, takže oddělení popisu slabiky a tónu je v tomto případě nejen přijatelné, ale i nezbytně nutné. Jistěže je problematice, jak vyplývá z rozsáhlé bibliografie, věnována v odborných kruzích značná pozornost. Je tato pozornost ale dostatečná i kvalitativně? Jak PhDr. H. Třísková přesně upozorňuje, čínští i zahraniční autoři povětšinou zastávají vyhraněná stanoviska a diskuzi buď nepřipouští nebo jen polemizují s vybranými autory; PhDr. H. Třísková naproti tomu velmi úspěšně provádí funkční syntézu názorů. V kontextu této úvahy lze proto volbu tématu práce PhDr. H. Třískové hodnotit jako velice moudrou, vylučující jakékoliv pochybnosti o původnosti předkládané práce. V této syntéze také spatřuji jeden z jejích nejvýraznějších přínosů: napříště nemusím zájemce o problematiku, kterých vzhledem k rostoucímu zájmu v řadách studentů o mluvený jazyk přibývá, odkazovat do mnoha cizojazyčných knih, ale odkáži je přímo na práci PhDr. H. Třískové, která bude, jak alespoň doufám, publikována. Současně si velmi cením doktorandčiny práce související s převodem čínské lingvistické terminologie do češtiny: jen člověk každodenně přímo zasahovaný absencí velkého čínsko-českého slovníku ocení práci, kterou musela PhDr. H. Třísková podstoupit.

Co se týče formy, nemám k práci PhDr. H. Třískové zásadní výhrady. Snad členům komise případně zbytečně při obhajobě disertační práce zdůrazňovat právě tuto skutečnost. Naplnění formálních náležitostí nicméně podstatně usnadňuje četbu textu pojatého sice velmi přehledně, nicméně přesto stále dosti komplikovaného. Správně uplatněná forma svědčí současně mimo jakoukoliv pochybnost o zvládnutí závěrečné přípravy textu, což je rovněž třeba zdůraznit a opakovaně kladně hodnotit.

Co se týče obsahu práce, potvrzuji systémové uchopení tématu. Tato systémovost se především projevuje v uspořádání jednotlivých kapitol a jejich vnitřním členění: doktorandka ve svém výkladu systematicky sleduje hierarchii výkladu, uvádí abstrakta, která demonstruje na konkrétech, aby svůj výklad završila zobecněním. PhDr. H. Třísková nejprve (kapitola 1: Úvodem) uvádí východiska pro svou práci, definuje čínštinu a její standard, abecedu (nikoliv transkripci!!!) pinyin a uvádí výčet dřívějších i stávajících výsledků vývoje studia fonologie čínštiny s přihlédnutím k problematice struktury slabiky. Analýza prací různých autorů

prolíná pak celou prací. Následuje (kapitola 2: Struktura slabiky) soustředěný teoretický výklad zaměřený na fenomén slabiky zejména s neutuchajícím zřetelem k faktu, že slabika v čínštině má význam ve všech vrstvách jazyka. Jádrem práce tvoří kapitoly 2 až 4. Systematický výklad pokračuje v následujících dvou kapitolách (kapitola 3: Iniciály, kapitola 4: Finály), které jsou praktickou aplikací teoretických principů kapitoly 2, zaměřenou však již výhradně na standardní čínštinu. Současně v této souvislosti upozorňuji na rovnováhu celého textu, když je kapitolám 2-4 věnováno shodně zhruba sto stran textu. Závěr a vyvrcholení práce tvoří její poslední kapitola (kapitola 5: Inventář segmentálních slabik). Kladně hodnotím deskriptivní přístup uplatňovaný ve čtyřech (kapitola 2-5) právě zmiňovaných kapitolách. Velice si také vážím doktorandčiny odvahy zdůrazňovat didaktické aspekty celé problematiky: její náměty pro výuku moderního standardu jsou pro mě přínosem, byť částečně již uplatňovaným při výuce na Katedře asijských studií FF UP v Olomouci. Osobním přínosem jsou pak pro mě zejména oddíly 2.8 Duanmuův koncept „pevného vzorce slabiky“, 2.12 Hraniční signály 3.4 Aspirace 3.16 Fonologický status iniciály r, 4.3 Duanmuova analýza a 4.4 Analýza Dragunovových.

Jedinou nepodstatnou výhradou k disertační práci PhDr. H. Třískové je přítomnost částí definujících čínštinu a standardní čínštinu: domnívám se totiž, že tato problematika je dostatečně ošetřena sekundární literaturou. Samozřejmě chápu doktorandčinu snahu téma zcela vyčerpat a uvedenou problematiku komentovat. Popis čínštiny ani standardu však není hlavním záměrem předkládané práce a problematiku je možné komentovat bibliografickým aparátem. Na druhou stranu se jedná o necelých pět procent celého textu, což jen podtrhuje bezvýznamnost této mé připomínky. Uvítal bych, zejména pokud by práce měla sloužit studentům, přítomnost rejstříku. Rozhodně jej doporučuji při publikaci textu, který je přece jen příliš rozsáhlý; rejstřík by podstatným způsobem usnadnil orientaci v textu a posílil i jeho referenční charakter.

Disertační práci PhDr. H. Třískové považuji za formálně a obsahově velice zdařilou, vědecky přínosnou a to nejen samotným tématem, které je zpracováváno s erudicí. Nadto se jedná o práci interdisciplinární, komparační a syntetickou. Na základě analýzy bohaté primární literatury doktorandka popisuje přístupy, komentuje je a následně jasně deklaruje otázky, na které ve své práci úspěšně nachází odpovědi. Disertační práce PhDr. Hany Třískové *Segmentální struktura čínské slabiky* proto podle mého názoru splňuje požadavky kladené na disertační práci a doporučuji ji proto k obhajobě před oborovou komisí.

v Olomouci, 10. září 2010

Mgr. David Uher, PhD.
Katedra asijských studií
Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci